

Porteføljeplan

Gjelder fra 2025

Innovasjon

Innhold

1	Utfordringsbilde	2
2	Om porteføljen	3
2.1	Porteføljens avgrensning	3
2.2	Finansiering	4
2.3	Utvikling av porteføljen.....	6
3	Mål for porteføljen	7
4	Porteføljestyrets prioriteringer og tiltak	7
5	Porteføljestyrets forventninger	Feil! Bokmerke er ikke definert.

Om porteføljestyring

Gjennom porteføljestyring skal Forskningsrådet utvikle sin totale prosjektportefølje strategisk og helhetlig for samlet sett å oppnå [målene som regjeringen har satt for Forskningsrådet](#), etterleve [vedtektene](#) og bidra til mål og prioriteringer i [Langtidsplan for forskning og høyere utdanning \(LTP\)](#). Porteføljestyrene skal, hver for seg og samlet, følge opp disse overordnede føringene og realisere Forskningsrådets [strategi](#) innenfor sine respektive porteføljeområder.

Porteføljeplanen er det overordnede styringsdokumentet for hvert porteføljestyre og skal skape forutsigbarhet for søkere og finansierende departementer. Planen gjelder inntil det er behov for oppdatering.

Porteføljeplanen iverksettes gjennom en investeringsplan som oppdateres årlig med utgangspunkt i en porteføljeanalyse basert på tilgjengelig statistikk om porteføljen og øvrig nasjonal og internasjonal FoU-innsats. Investeringsplanen viser hvordan porteføljestyret vil prioritere sine tilgjengelige midler til ulike utlysninger og andre aktiviteter. De samlede føringene i [tildelingsbrev fra departementene](#) ivaretas i investeringsplanene og gjennom andre tiltak. Porteføljeanalysen ligger også til grunn for porteføljerapporten, som er porteføljestyrets årlige rapport til Forskningsrådets styre om egen aktivitet og porteføljens måloppnåelse. Analysen er også et viktig grunnlag for porteføljestyrets innspill til Forskningsrådets budsjettforslag og for Forskningsrådets årsrapport.

1 Utfordringer og muligheter

LTP beskriver utfordringene som samfunnet og forskningssystemet står overfor, og presenterer tre overordnede mål for norsk forskning og høyere utdanning. Et av disse målene er styrket konkurransekraft og innovasjonsevne i næringslivet og i offentlig sektor. Regjeringen skriver:

"Forskningsdrevet innovasjon er en viktig kilde til omstilling og helt nødvendig for å sikre fremtidig verdiskaping og løse de utfordringene som samfunnet står overfor. Sterke forsknings- og kunnskapsmiljøer og et godt utviklet internasjonalt kunnskapssamarbeid står helt sentralt i dette arbeidet "

LTP fremholder en målsetning om å øke norsk næringslivs investeringer i FoU til to prosent av BNP i 2030 og at støtte til næringslivets egne FoU-prosjekter skal prioriteres. Det skal videre legges til rette for kommersialisering og nyetableringer basert på offentlig finansiert forskning i de ulike

kunnskapsmiljøene da det "vil bidra til at det vokser frem nye kunnskapsintensive virksomheter innenfor både etablerte og nye næringer."

For at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050 ønsker regjeringen "å legge til rette for en generell dreining i næringslivets forsknings- og innovasjonsaktiviteter mot mer klima- og miljøvennlige løsninger i hele landet". Hovedprinsippet er at prosjekter som mottar støtte fra virkemiddelapparatet «skal ha en plass på veien mot omstillingsmålet for 2030 og at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050». «Prinsippet favner både prosjekter med nøytral effekt og prosjekter med positiv effekt på grønn omstilling», og «der to prosjekter er like gode, bør prosjektet som er mest bærekraftig med hensyn til effekter på klima, miljø og samfunn, prioriteres.»

"En innovativ offentlig sektor – både den statlige og den kommunale" trekkes i LTP frem som viktig for norsk økonomi, og det påpekes at innenfor flere områder er det behov for mer og bedre forskning, både på innholdet i selve tjenestene, på strukturene de inngår i, hvordan de fungerer sammen i et helhetlig tjenestetilbud overfor brukerne, og hvilke effekter de har. Innovasjon i offentlig sektor i samarbeid med forskningsinstitusjonene og næringsaktører gir bedre effekt både på kvalitet og effektivitet, også på systemnivå. Det offentliges innkjøpsmakt kan brukes for å dreie etterspørselen mot grønne og bærekraftige løsninger og skape et hjemmemarked som kan gi ny eksport. Offentlig sektor, fra store statlige aktører til små kommuner, er sentrale for å løse også store samfunnsutfordringer knyttet til inkludering, demografi, medvirkning og demokrati. Forskningsbasert innsats og samarbeid krever kapasitet og kompetanse hos offentlige aktører og i forskningsinstitusjonene. Nye tiltak som Kommunenes samarbeidsarena for forskning (KSF) og samfunnsoppdragene er viktige for å samordne kunnskapsbehov og styrke og innrette forskningsinnsatsen for innovasjon i offentlig sektor.

EUs analyser er av betydning for utfordringsbildet. [Draghi-rapporten](#) om EUs konkurransekraft vektlegger betydningen av kobling mellom fremragende forskning, digitale teknologier, ny næringsvirksomhet og konkurransekraft. Draghi påpeker behovet for å øke FoU-investeringene til 3 prosent av BNP for å holde tritt med globale konkurrenter. Rapporten understreker viktigheten av samarbeidet mellom forskningsinstitusjoner og næringslivet for at kunnskap raskt kan omsettes til nytte og kommersielle løsninger. Videre er prioritering av forskning innenfor digitalisering og avanserte teknologier, tiltak for fremragende forskning for å tiltrekke og beholde toppforskere, teknologioverføring for å fremme flere kunnskapsbaserte oppstartsbedrifter som kan gi nye arbeidsplasser og en differensiert næringsstruktur fremholdt. Draghis vurderinger og forslag til tiltak og fart er høyst relevante for det norske utfordringsbildet.

2 Om porteføljen

2.1 Porteføljens avgrensning

Forskningsrådets portefølje er aktive prosjekter som Forskningsrådet finansierer, som har midler fra EUs rammeprogram for forskning og innovasjon eller andre finansieringskilder. Forskningsrådet har ansvar for å mobilisere søkere til, inkludert SkatteFUNN. Forskningsrådet kategoriserer prosjekter langs ulike dimensjoner som ligger til grunn for inndelingen av prosjekter i 11 porteføljer. Prosjekter med støtte fra EU kategoriseres tilsvarende, men er enda ikke helt tilsvarende for SkatteFUNN. De 11 porteføljene er ikke gjensidig utelukkende, og kan ha varierende grad av overlapp med hverandre da et gitt prosjekt kan ha flere formål og dermed inngå i flere porteføljer.

Porteføljen for innovasjon omfatter alle forskningsrådsfinansiererte prosjekter, EU-prosjekter med norsk deltagelse og SkatteFUNN-prosjekter som helt eller delvis karakteriseres som:

- Forskning i eller for næringslivet
- Forskning i eller for offentlig sektor
- Nyskaping og kommersialisering fra offentlig forskningsinstitusjoner

Porteføljen omfatter alle fag- og teknologiområder, og alle temaer, utfordringer og bransjer/næringer. Porteføljestyret har det strategiske ansvaret for å monitorere og gi Forskningsrådets Styre råd om hele bredden av innovasjonsaktivitet for hele forsknings- og innovasjonsverdikjeden. Porteføljen inkluderer grunnforskning, med hovedtyngden er anvendt forskning, verifisering og pilotering for økt verdiskaping regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Prosjektene skal bidra til innovasjon i næringslivet og offentlig sektor i hele landet, på prosjektnivå samt for ved å videreutvikle innovasjonssystemet i og mellom sektorene. Porteføljestyret for innovasjon har et analyse- og rådgivingsansvar for hele Forskningsrådets innovasjonportefølje, samt et investeringsansvar for den delmengden som Styret til enhver tid legger til dette porteføljestyret.

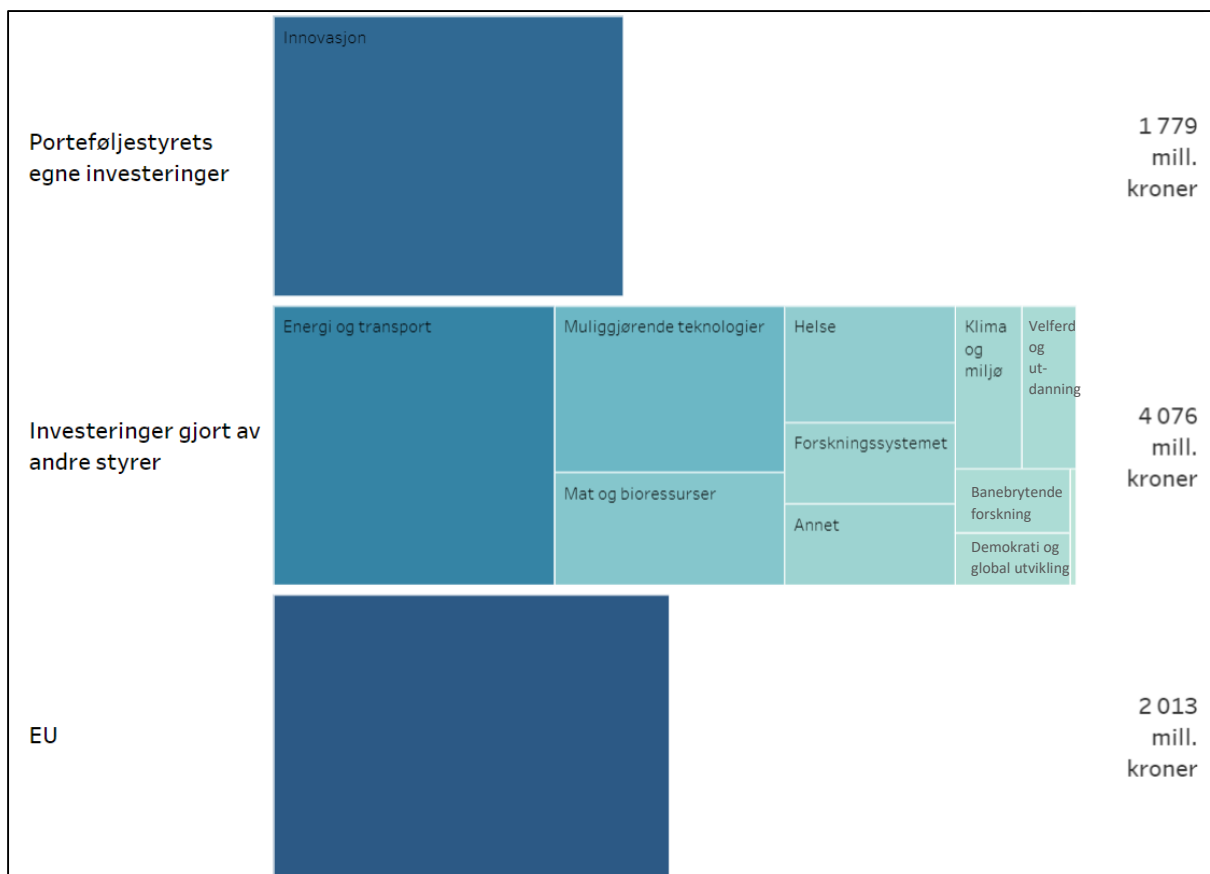
Innovasjonsbegrepet som er lagt til grunn favner bredden av forskningsinvolverende innovasjonsarbeid som bør ha kommersielt eller samfunnsnytte som formål. Dette omfatter produkt- og tjenesteinnovasjon for utvikling av nye eller forbedrede varer eller tjenester, prosessinnovasjon for ny eller forbedret produksjon, prosess, systemutvikling, inkrementell innovasjon gjennom mindre, trinnvise forbedringer av produkter, tjenester og prosesser, samt radikal innovasjoner som er helt nye og kan revolusjonere et område eller et domene.

2.2 Finansiering

Forskningsrådets portefølje for innovasjon var i 2023 på nær 7900 millioner kroner, som vist i figur 1. Av dette utgjorde porteføljestyrets egen innsats ca. 23 prosent og finansieringen fra øvrige porteføljestyre ca. 52 prosent. Finansieringen fra EUs rammeprogram ca. 26 prosent.

En stor andel av innovasjonporteføljens EU-finansiering var i 2023 innenfor klima, energi og mobilitet, digitalisering, næringsliv og romvirksomhet, helse og mat bioøkonomi, naturressurser, jordbruk og miljø i Horisont Europa (alle i søyle 2 «Globale utfordringer og konkurransedyktig europeisk næringsliv»). Også den europeiske innovasjonsrådet (søyle 3, EIC) bidro med midler til prosjekter i porteføljen, da hovedsakelig nyskappings- og kommersialiseringsprosjekter.

SkatteFUNN-porteføljen besto i 2023 av 4829 aktive prosjekter, som vist i tabell 1. Ifølge Finansdepartementet er det estimerte skattefradraget for disse 3,2 mrd. kroner i 2023. Prosjektene blir merket med et anvendelsesområde, det vil si i hvilken bransje eller næring prosjektet er mest relevant for. Prosjektet kan imidlertid også være relevant for andre anvendelsesområder. Basert på denne merkingen og det budsjetterte skattefradraget på søknadstidspunktet fordelte SkatteFUNN-prosjektene i 2023 slik gitt i tabell 1.

Figur 1: Finansieringskilder til prosjektene i innovasjonsporteføljen (2023-tall).

SkatteFUNN 2023	Antall aktive prosjekter	Forventet andel av totalt estimert skattefradrag (%t)
Helsenæringen	458	11,4
IKT-næringen	434	11
Fiskeri og havbruk	506	9,4
Energi	392	8,8
Annen tjenesteyting	383	7,6
Olje og gass	329	6,6
Bygg, anlegg og eiendom	367	5,6
Maritim	308	5,5
Miljø	209	5,2
Vareproduserende industri	332	5,1
Transport og samferdsel	205	4,9
Finans og bank	141	4,9
Media og kultur	145	3,2
Prosess- og foredlingsindustri	134	2,7
Varehandel	105	2,6
Næringsmiddelindustri	172	2,3
Landbruk	132	1,9
Reiseliv	50	1,0
Skog og trebruk	27	0,3
Totalt	4829	100,00

Tabell 1: SkatteFUNN-porteføljen 2023 fordelt på bransje/næring.

I 2023 stod bevilgninger fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) for vel 60 prosent av porteføljestyrets egne investeringer (innovasjonsprosjekter, Grønn plattform, nyskaping og kommersialisering, nærings-phd). Kunnskapsdepartementets (KD) sektorovergripende midler stod for 33 prosent (nyskaping og kommersialisering og phd-ordningene) og Kommune og distrikts departementet (KDD) for noe over tre prosent (innovasjons i offentlig sektor, regionale tiltak).

2.3 Utvikling av porteføljen

Porteføljestyret har et rådgivningsansvar overfor Forskningsrådets styre på sitt porteføljeområde i strategiske saker som budsjettinnspill, strategier, relevante høringer etc. som er av betydning for utvikling og status i porteføljen. Porteføljestyret har et overordnet ansvar for forskning i og for næringslivet og offentlig sektor, samt å bidra til å økt kommersialisering og samfunnsinnovasjoner fra offentlig finansiert forskning. Porteføljen har berøringsflater mot de fleste andre porteføljer og porteføljestyrets råd har betydning både for Styret og de andre porteføljestyrene.

Porteføljestyret vil se egne investeringer og rådgiving i lys av de samlede investeringene i porteføljen, og vil basere sine valg på den årlige porteføljeanalysen. Porteføljestyrene for muliggjørende teknologi og for energi og transport har store, komplementære porteføljer relevante for det helhetlige innovasjonsansvaret som er tillagt porteføljestyret for innovasjon. Muliggjørende teknologier, inkludert kunstig intelligens og andre digitale teknologier vil være helt sentralt fremover. Energi og transportstyrets innsats for grønne verdikjeder er også for stor relevans for innovasjonsporteføljen.

Porteføljestyrene for helse har ansvaret for helseforskningen, og vil måtte samspille med porteføljestyret for innovasjon som gjennom de åpne arenaene er hovedfinansør av helsenæringen. Muliggjørende teknologi-, helse- og velferds- og utdanningsporteføljene finansierer viktig innsats av betydning for innovasjon i og for offentlig sektor. Det er videre sentralt at næringsliv og offentlig sektor har tilgang til data og infrastruktur ved at kvalitetsdata kan deles og ny teknologi testes i samarbeid med forskningsinstitusjonene. Høy forskningskvalitet og god forskerkapasitet innenfor en stor bredde av fag, disipliner og forskningsinstitusjoner er helt avgjørende for innovasjonsinnsatsen. Innsatsen i porteføljestyrene for forskningssystemet og for banebrytende forskning danner dermed et viktig faglig og strukturelt fundament for forskningsbasert innovasjon fra institusjonene og i bredden av offentlig sektor og næringslivet.

For å styrke konkurransekraft og innovasjonsevne med en forskningsbasert tilnærming er kunnskapsdeling, -overføring og -spredning mellom ulike sektorer, områder og domener helt essensielt. Innsikter fra forskningen og innsikter om behov og muligheter i samfunn og næringsliv må deles effektivt i prosjekter og nettverk, ved publisering og formidling mm, slik at kunnskapen blir til nytte for mange.

Prosjektene i porteføljen skal bidra til å løse store samfunnsutfordringer på en klimavennlig måte, og må være miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftige. Det er gitt føringer om at "*...prosjekter som mottar støtte gjennom det næringsrettede virkemiddelapparatet skal ha en plass på veien mot omstillingsmålet for 2030 og at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050*".

Det er viktig at internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid sees i sammenheng med de nasjonale finansieringskildene. Porteføljestyret vil søke å finne en hensiktsmessig balanse mellom nasjonale utlysninger og deltakelse i internasjonale satsninger, inkludert EUs partnerskap, Eureka mm. Porteføljestyret vil aktivt følge mulighetene og utviklingen av den EU-finansierte

innovasjonsporteføljen, og de mulighetene som åpner seg for norske aktører i EU de nærmeste årene (se [EUs strategiske plan](#)).

Forskningsrådets vedtekter fremholder oppgaven med å fremme innovasjon i næringsliv og offentlig sektor i hele landet. Flere departementer som finansierer porteføljestyrets egne investeringer gir føringer om at hele landet skal tas i bruk (KD), og at Forskningsrådets investeringer skal skape flere lønnsomme og innovative jobber i hele landet (NFD). Innsikt i regional næringslivsstruktur og forutsetninger for forskningsbasert innovasjon må vektlegges i innovasjonsporteføljen.

3 Mål for porteføljen

Målene for alle porteføljeplanene er avledet av LTP og regjeringens mål for Forskningsrådet, og hvert porteføljestyre må legge de meste relevante av disse til grunn for sitt arbeid. Målene skal adresseres både gjennom porteføljestyrets rådgiving til Styret og gjennom porteføljestyrets egne investeringer.

Mål 1: Porteføljen skal bidra til økt konkurransevne i nytt og eksisterende næringsliv

Måloppnåelse vil bli vurdert på basis av blant annet rapportering fra prosjektene underveis om omfanget av nye forretningsområder i eksisterende bedrifter, nyetableringer og beslutning om videre investeringer, samt virksomhetens kommersielle resultater, vurdert noen år etter prosjektets avslutning.

Mål 2: Porteføljen skal styrke evnen til bærekraftig omstilling i offentlig sektor og næringsliv i hele landet

Måloppnåelse vil bli vurdert på basis av blant annet informasjon om nye eller forbedrede varer, tjeneste eller virksomhetsprosesser, underveis og etter prosjektets avslutning, samt prosjektenes bidrag til at Norge kan være et lavutslippssamfunn i 2050.

Mål 3: Ny kunnskap, kompetanse og teknologi i porteføljen skal deles, spres og tas i bruk i forskning, næringsliv og offentlig sektor

Måloppnåelse vil bli vurdert på basis av blant annet omfanget av nye eller forbedrede produkter, prosesser og tjenester, søkte patenter, inngåtte lisensieringskontrakter og utvikling i TRL-nivå, samt omfang av samarbeid med andre sektorer og hvordan porteføljen fordeler seg langs FoUoI-kjeden.

4 Porteføljestyrets prioriteringer og tiltak

Prioriteringene og tiltakene som porteføljestyret setter gir føringer for styrets egne investeringer. Prioriteringene og tiltakene er avledet av Forskningsrådets strategi. Investeringene vil også ta hensyn til føringer fra departementene.

Prioritering 1: Porteføljestyrets investeringer skal utløse økt forskning og utvikling i næringsliv og offentlig sektor

Prioriteringen vil bidra til alle målene; mål 1 Porteføljen skal bidra til økt konkurransevne i nytt og

eksisterende næringsliv, mål 2 Porteføljen skal styrke evnen til bærekraftig omstilling i offentlig sektor og næringsliv i hele landet og mål 3 Ny kunnskap, kompetanse og teknologi i porteføljen skal deles, spres og tas i bruk i forskning, næringsliv og offentlig sektor.

Regjeringens strategi for å øke næringslivets investeringer i FoU til to prosent av BNP har en rekke tiltak som treffer Forskningsrådet. Målet krever gode betingelser og tiltak for forskningsbasert innovasjon i forskningsinstitusjonene og i næringslivet, og for samarbeid mellom institusjonene og med brukere av forskningen i privat og offentlig sektor. Forskningsrådets bidrag til fremragende forskning, utvikling av muliggjørende og digitale teknologier og samarbeid på tvers av aktører og domener vil bidra til nye kunnskapsbaserte næringer og vekstbedrifter og videreutvikling av etablert næringsliv. Forskningsrådets virkemidler utløser private investeringer i FoU, og evalueringer viser bl.a. økning i antall ansatte, innovasjoner og i samarbeid for bedrifter som mottar støtte. Tilsøkningen til er høy, kvaliteten i prosjektene er høy og stadig flere prosjekter må avslås. En bred mobilisering av bedrifter i hele landet er viktig for å kunne støtte prosjekter med høyest potensial. Porteføljestyret vil anbefale at Forskningsrådet øker andelen næringslivsinitierte -prosjekter, både gjennom egne investeringer og gjennom sine råd til Styret.

Norge har en relativt høy andel offentlig finansiert FoU, og høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner i alle landets regioner. Analyser viser at for lite av den offentlig finansierte forskningen gir nyskaping, samfunnsinnovasjoner og kommersialiseringer. Porteføljestyret vil være en pådriver for å støtte nyskaping, næringsrettede innovasjoner og innovasjoner av betydning for samfunnsutviklingen fra offentlig finansierte forskningsinstitusjoner, både gjennom egne investeringer og gjennom sine råd til Styret. Tiltak som trinnvis finansiering, akselererte løp og kobling til andre virkemidler og aktører nasjonalt, i EU og andre samarbeidsland vil vurderes.

Tiltak:

- a) Prioritere prosjekter initiert og delfinansiert av næringslivet.
- b) Bidra til at flere ideer, resultater og kunnskap fra forskningsinstitusjonene i hele landet blir testet ut for anvendelse og nytte i næringsliv og i samfunnet.
- c) Bidra til økt forskerrekuttering, -kompetanse og -samspill mellom forskningsorganisasjoner og næringsliv og offentlig sektor, og til spredning av forskningsbasert kunnskap.

Prioritering 2: Porteføljestyret vil styrke næringslivets verdiskaping og evne til bærekraftig omstilling i hele landet

Prioriteringen skal særlig bidra til mål 2 Porteføljen skal styrke evnen til bærekraftig omstilling i offentlig sektor og næringsliv i hele landet og mål 3 Ny kunnskap, kompetanse og teknologi i porteføljen skal deles, spres og tas i bruk i forskning, næringsliv og offentlig sektor.

Forskningsrådet vil styrke innsatsen for næringsrettet og næringsrelevant FoU for bærekraftig verdiskaping og for flere kunnskapsbaserte, internasjonale konkurransedyktige norske bedrifter og verdikjeder. Samarbeid med offentlig sektor er vesentlig for flere av de fremvoksende næringene. Det er behov for å bygge kvalitet og kapasitet i fag, disipliner og innenfor områder av betydning for

dagens og morgendagens næringsliv, og som muliggjørende og industrielle teknologier og for innovasjon som fagfelt.

Det er ønskelig at innsatsen foregår i hele landet, og legger vekt på regioners forutsetninger, fortrinn og potensialer, inkl. urfolksperspektiver der det er relevant.

Tiltak:

- a) Investere i prosjekter som har en plass på veien til lavutslippssamfunnet
- b) Investere i prosjekter som har internasjonal konkurransekraft og eksportpotensial
- c) Legge til rette for verdikjedesatsinger som kan omfatte offentlig-privat og sivilt-militært samspill
- d) Etterspørre bruk av KI og digitale teknologier i forsknings- og innovasjonsprosessene og kunnskap om konsekvenser av disse

Prioritering 3: Porteføljestyret vil fremme forskning og innovasjon for en effektiv offentlig sektor

Prioriteringen skal særlig bidra til mål 3 Ny kunnskap, kompetanse og teknologi i porteføljen skal deles, spres og tas i bruk i forskning, næringsliv og offentlig sektor.

Norge står overfor bærekrafts-, demografiske og inkluderingsutfordringer, og en innovativ offentlig sektor er derfor avgjørende for å videreutvikle velferdsstaten. Samspill mellom offentlig sektor, næringsliv og forskningsorganisasjoner må intensiveres for å bygge kunnskap, bidra til systeminnovasjoner, sikre kunnskapsflyt og å utvikle tjenester som utnytter teknologi, gir økt kvalitet og reduserer behovet for bemanning. Dette vil gi store besparelser for i norsk økonomi, samt verdiskapings- og eksportpotensial for norsk næringsliv.

Tiltak:

- a) Investere i prosjekter initiert av offentlig sektor.
- b) Prioritere prosjekter som adressere store utfordringer og prosjekter med størst effektiviseringsgevinst
- c) Legge til rette for innovative offentlige anskaffelser og utvikling av et hjemmemarked
- d) Utnytte offentlige data til næringsutvikling og økt bærekraft i offentlig sektor

Prioritering 4: Porteføljestyret vil fremme internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid

Prioriteringen skal særlig bidra til mål 1 Porteføljen skal bidra til økt konkurransevne i nytt og eksisterende næringsliv og mål 2 Porteføljen skal styrke evnen til bærekraftig omstilling i offentlig sektor og næringsliv i hele landet.

Mulighetene for forskningsdrevet innovasjon påvirkes av globale og nasjonale samfunnsutfordringer, markeder, teknologiutvikling og endringsprosesser. Forskningsdrevet innovasjon er i økende grad avhengig av at kunnskap og teknologi fra ulike områder sees i sammenheng. Dette krever bedre samspill mellom forskning, utdanning og innovasjon og utstrakt samarbeid på tvers av fag-, sektor-, aktør- og landegrenser. Internasjonalt samarbeid kobler norske og internasjonale aktører som gjerne tilgang til kunnskap, teknologi, partnerskap, nettverk, infrastrukturer og markeder.

Tiltak:

- a) Prioritere deltakelse i strategiske internasjonale nettverk og partnerskap viktige for

næringsliv og samfunnsikkerhet

- b) Stimulere næringslivets og offentlig sektors deltagelse i internasjonalt verdikjedesamarbeid med kunder, leverandører, forskningsorganisasjoner og myndigheter

Forskningsrådet har [en rekke policydokumenter og handlingsplaner](#) som utfyller Forskningsrådets strategi, knyttet til blant annet etikk og samfunnsansvar, kjønnsbalanse og mangfold, rekruttering og internasjonalt samarbeid (se Forskningsrådets [nettsider for forskningspolitikk og strategier](#)). Disse prioriteringer og tiltakene kommer i tillegg. Merk at de årlige tildelingsbrevene fra departementene kan introdusere nye tiltak i tillegg til dem som er beskrevet i planen.